

ตอนที่ ๑

คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สวัสดีค่ะ

ชุดการเรียนรู้ที่จะได้ศึกษาต่อไปนี้เป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องช่วยในการเรียน ดังนั้นนักเรียนจะต้องตั้งใจเรียนและปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้ครบขั้นตอน จึงจะได้ผลเต็มที่

ตั้งใจเรียนให้ดีนะคะ

ข้อแนะนำในการศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง การแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ

ให้นักเรียนศึกษาชุดการเรียนรู้
ไปตามลำดับ อย่าข้ามขั้นตอน มิฉะนั้น
นักเรียนจะไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรม
ได้อย่างครบถ้วน

ส่วนใดที่เป็นเกมที่ให้ปฏิบัติตามข้อตกลง
เมื่อเล่นจบแล้ว ตรวจคำตอบได้จากเฉลย
ท้ายเกมนะครับ

ในส่วนที่เป็นกรอบคำถาม และคำถามทบทวน
ให้นักเรียนตอบคำถามลงสมุดและตรวจคำตอบได้จาก
คำเฉลย ถ้านักเรียนเขียนคำตอบยังไม่เสร็จ ห้ามเปิดดู
คำเฉลยที่ให้ไว้ เพราะถ้าเปิดคำเฉลย นักเรียนจะไม่ได้
ประโยชน์จากการศึกษาชุดการเรียนรู้

ตอนใดที่ให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรอง
เพิ่มเติมจากที่กำหนดให้ ให้นักเรียนทำในสมุด
แล้วส่งคุณครูตรวจ คุณครูจะแนะนำอีกครั้งหนึ่ง
เพื่อให้ถูกต้อง นักเรียนควรแก้ไขตามคำแนะนำ
ของคุณครูนะคะ

ถ้าเพื่อนๆ มีข้อสงสัยขณะที่เรียน
ให้สอบถามคุณครูได้นะคะ

สาระสำคัญ

๑. ลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
๒. การฝึกแต่งกลอนสุภาพ

ตัวชี้วัด

แต่งบทร้อยกรอง

จุดประสงค์การเรียนรู้ สู่ตัวชี้วัด

๑. บอกลักษณะบังคับของกลอนสุภาพได้
๒. แต่งกลอนสุภาพได้ถูกต้องตามลักษณะบังคับ

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินการตอบคำถาม
๒. ประเมินการแต่งกลอนสุภาพ

กิจกรรมที่ ๑ แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
แล้วตรวจเฉลยท้ายคำถาม

๑. จำนวนคำของกลอนสุภาพ กำหนดไว้อย่างไร

- ก. วรรคละ ๘ คำ
- ข. วรรคละ ๗ - ๘ คำ
- ค. วรรคละ ๗ - ๙ คำ
- ง. วรรคละ ๙ คำ

๒. กลอนสุภาพ ๔ วรรค หมายถึงข้อใด

- ก. ๑ บท
- ข. ๑ บาท
- ค. ๒ บท
- ง. ๒ บาท

ใช้กลอนสุภาพนี้ ตอบคำถามข้อ ๓ - ๕

“อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
 แม้เจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย เจ็บจนตายก็เพราะเหน็บให้เจ็บใจ”

๓. คำใดเป็นสัมผัสบังคับของกลอนสุภาพข้างต้น

- ก. ซาก - ปาก , หู - รู้ , อื่น-หมิ่น
- ข. อื่น - หมิ่น, หาย - คลาย, คลาย - ตาย
- ค. ลิ้น - ลิ้น, หู - รู้, อื่น - หมิ่น
- ง. ซาก - ปาก , หาย - คลาย, คลาย - ตาย

๔. ข้อใดกล่าวถูกต้อง เกี่ยวกับกลอนสุภาพที่ยกมานี้

- ก. ไม่มีสัมผัสในประเภทสัมผัสสระเลย
- ข. ไม่มีสัมผัสในประเภทสัมผัสพยัญชนะเลย
- ค. มีสัมผัสในประเภทสัมผัสสระ ในวรรคที่ ๑ วรรคที่ ๒ เท่านั้น
- ง. มีสัมผัสในประเภทสัมผัสสระทุกวรรค

๕. คำใดเป็นสัมผัสในประเภทสัมผัสของวรรคที่ ๓

- ก. เจ็บ – อื่น , หมื่น – แสน
- ข. อื่น – หมื่น, แสน – แคลน
- ค. หมื่น – แสน, แคลน – คลาย
- ง. แม้น – หมื่น , แสน – แคลน

๖. เมื่อแรกรัก น้ำตมผัก ก็ว่าหวาน
ครั้น..... น้ำอ้อย ก็กร่อยขม

- ก. นานช้า
- ข. เนิ่นนาน
- ค. ล่วงเลย
- ง. ต่อมา

๗. ถึงบางพุด พุดดี เป็น.....คักดี

มีคน..... รสอ้อย อร่อยจิต
แม้นพุดชั่ว ตัวตาย ทำลาย.....
จะชอบ..... ในมนุษย์ เพราะพุดจา

- ก. ศรี รัก มิตร ผิด
- ข. ยศ ชอบ เพื่อน ผิด
- ค. ศรี ชอบ มิตร ผิด
- ง. ยศ รัก มิตร ผิด

เลือกข้อไหน
ดีนะ

๘. จะหักอื่น ฝืนหัก ก็จักได้
หัก..... นี้ไม่หลุด สุดจะหัก
สารพัด ตัดขาด ประหลาด.....
แต่ตัด..... นี้ไม่ขาด ประหลาดใจ
ก. คิดถึง ใจ รัก
ข. อาลัย นึก รัก
ค. อาลัย ใจ รัก
ง. คิดถึง นึก รัก

๙. อนุสาวรีย์ นี่เตือนจิต ให้ภูคิด รำพึง ถึงสหาย
ไอ้อาลัย ใจอยู่ ไม่รู้วาย ก็เจ็บคล้าย ครลัก ปักอุรา
ยากที่ใคร เขาจะเห็น หัวอกกู เพราะเขาดู เพื่อนเห็น แต่เป็น.....
เขาดูแต่เปลือกนอก แห่ง.... ไม่เห็นลึก ตรีกตรา ถึงดวงใจ
ก. สุนัข รูปร่าง
ข. หมา กายา
ค. หมา รูปร่าง
ง. สุนัข กายา

๑๐. ๑. ชนชาติใด ต่างกุลเกื้อ เอื้ออำนวย
๒. ความสะอาด นับเป็นเอก อเนกค่า
๓. พร้อมใจช่วย กันรักษา อย่าละเลย
๔. ชาติสง่า สังคมงาม อารามสว

จงเรียนลำดับข้างต้นเสียใหม่เพื่อให้ถูกต้องตามเกณฑ์การสัมผัสของกลอนสุภาพ
และได้ความหมาย

- ก. ๒ - ๔ - ๓ - ๑
ข. ๔ - ๒ - ๑ - ๓
ค. ๒ - ๔ - ๑ - ๓
ง. ๓ - ๑ - ๔ - ๒

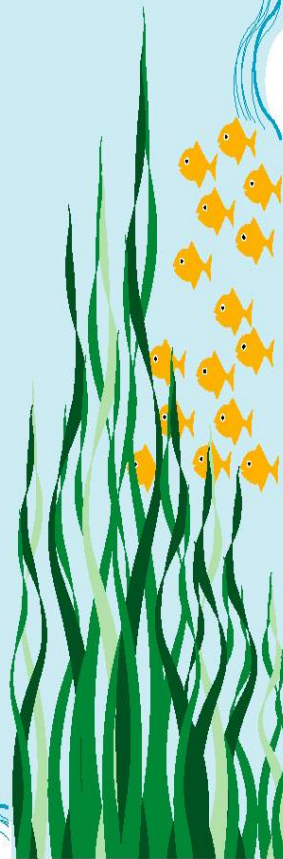
ไปตรวจคำตอบกัน

เฉลย
แบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ค
๒. ก
๓. ง
๔. ง
๕. ข
๖. ข
๗. ข
๘. ข
๙. ข
๑๐. ค

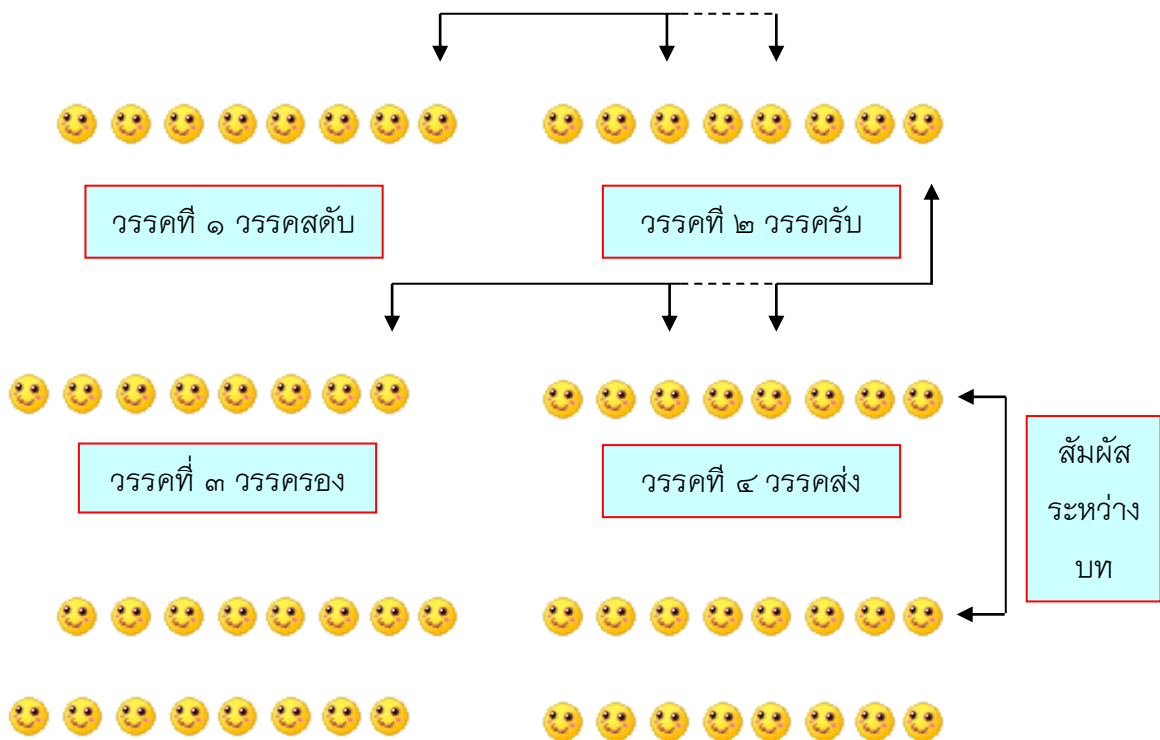

ตอนที่ ๒

ลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพเป็นบทร้อยกรองที่มีความไพเราะ
และได้รับความนิยมกันเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบัน
ผู้ที่พัฒนากลอนสุภาพ โดยเฉพาะกลอนสุภาพที่มีวรรคละ ๘ คำ
คือ พระยาสุนทรโวหาร หรือสุนทรภู่

แผนผังกลอนสุภาพ

ต่อไปนี้ เพื่อนๆ ลองอ่าน
กลอนสุภาพกันก่อนนะครับ

อย่าเกียจคร้านการเรียนรู้เร่งสุดส่าห์
จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน
อันความรู้รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว
อาจจะชักเชิดชูฟุสกันธ์
เกิดเป็นชายชาวสยามตามวิสัย
ต้องอับอายขายหน้าทั้งตาปี
จะต่ำเตี้ยเสียชื่อว่าโอดซ้ำ
ทั้งขายหน้าญาติวงศ์พงศ์ประยูร
หนึ่งหนังสือหรือตำราฉบับบท
บิดาปู่สืุสเาะสะสมมา
จะได้ทราบบาปบุญทั้งคุณโทษ
ไม่สมหวังดังบิดาปู่ตาเพียร

มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน
ถึงคับแค้นก็พอยังประทังตน
แต่ให้เชี่ยวชาญเกิดจะเกิดผล
ถึงคนจนพงศ์ไพร่คงได้ดี
หนังสือไทยก็เ็นรู้ดุดัดสี
ถึงผู้ดีก็คงด้อยถ้อยตระกูล
จะชักพายศลาภให้สาบสูญ
จะเพิ่มพูนตดินค่านินทา
เป็นของลัวนครจตจำศึกษา
หวังให้บุตรนัดดาได้ร่ำเรียน
ปะบุตรโอดต่ำซ้ำก็พาเหียร
เนิ่นจำเนียรเพลงพลัดกระจัดกระจาย

เพราะฉะนั้น
อ่านอีกครั้งเถอะ

ลองอ่านกลอนสุภาพอีกซิครับ
เพราะๆ ทั้งนั้นเลย

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น
ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู
แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย
จะซื่อง่ายขายดีมีกำไร

อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
คนจะหลุ่ลวงลามไม่ขามใจ
อย่าปากร้ายพูดจาอัชฌาสัย
ด้วยเขาไม่เคืองจิตระอิดระอา

(สุภาษิตสอนหญิง ของสุนทรภู่)

น่าอ่านทั้งนั้นเลย

ต่อไปนี้ เรามาศึกษาลักษณะบังคับ
ของกลอนสุภาพกันดีกว่านะคะ

กลอนสุภาพ ๑ บท มี ๔ วรรค

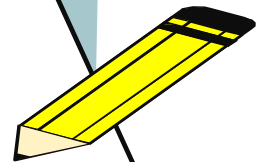
วรรคที่ ๑ เรียกว่า วรรคสดับ

วรรคที่ ๒ เรียกว่า วรรครับ

วรรคที่ ๓ เรียกว่า วรรครอง

วรรคที่ ๔ เรียกว่า วรรคส่ง

วรรคหนึ่งอาจ มี ๗ - ๙ คำ แต่ที่นิยมที่สุด คือ ๘ คำ

วรรคที่ ๑ วรรคสดับ

วรรคที่ ๒ วรรครับ

วรรคที่ ๓ วรรครอง

วรรคที่ ๔ วรรคส่ง

จำง่ายดี

สัดับ รับ รอง ส่ง
สัดับ รับ รอง ส่ง

กลอนสุภาพ ๑ บท มี ๒ บาท
วรรคที่ ๑ และวรรคที่ ๒ เรียกว่า บาทที่ ๑

วรรคที่ ๑ วรรคสัดับ

บาทที่ ๑

วรรคที่ ๒ วรรครับ

วรรคที่ ๓ วรรครอง

บาทที่ ๒

วรรคที่ ๔ วรรคส่ง

หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด
ให้ความรู้สำเร็จบันเทิงใจ
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก
วิชาการสรรมาสารพัน

นำดวงจิตเร่ร่อนขึ้นสดใส
ฉันจึงใฝ่ใจสมานอ่านทุกวัน
ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย

(พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)

กิจกรรมที่ ๒

แบบทดสอบ เรื่อง ลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

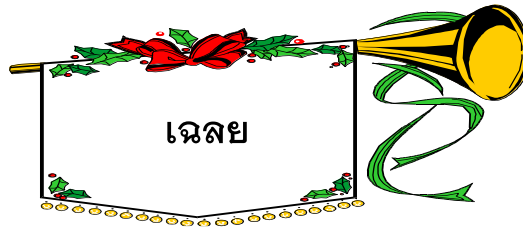
คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
แล้วตรวจเฉลยท้ายคำถาม

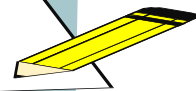
๑. การเรียกชื่อในแต่ละชื่อของกลอนสุภาพ มีการลำดับการเรียกอย่างไร
 - ก. วรรคสดับ วรรครอง วรรครับ วรรคส่ง
 - ข. วรรคส่ง วรรครับ วรรคสดับ วรรคส่ง
 - ค. วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง วรรคส่ง
 - ง. วรรครับ วรรคสดับ วรรคส่ง วรรครอง
๒. จำนวนคำในกลอนสุภาพ มีข้อกำหนดไว้อย่างไร
 - ก. วรรคหนึ่งต้องมี ๘ คำเท่านั้น
 - ข. วรรคหนึ่งมี ๗ - ๘ คำ
 - ค. วรรคหนึ่งมี ๗ - ๙ คำ
 - ง. วรรคหนึ่งมีไม่เกิน ๙ คำ
๓. ข้อใดที่หมายถึง กลอนสุภาพ ๑ บท
 - ก. ๔ วรรค
 - ข. ๑ บาท
 - ค. ๘ คำ
 - ง. ๗ - ๙ คำ

ทำได้ไหมครับเพื่อนๆ

๑. ค ๒. ค ๓. ก

ประเด็นสรุป

กลอนสุภาพ ๑ บท มี ๒ บาท หรือ ๔ วรรค

วรรคที่ ๑	เรียกว่า	วรรคดับ
วรรคที่ ๒	เรียกว่า	วรรครับ
วรรคที่ ๓	เรียกว่า	วรรครอง
วรรคที่ ๔	เรียกว่า	วรรคส่ง

อยากจรรู้ลักษณะสัมผัส
ของกลอนสุภาพแล้วละ

รีบเปิดหน้าต่อไป
เร็วซี

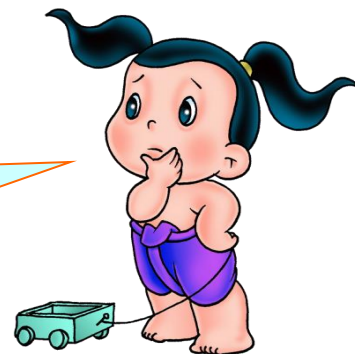

ตอนที่ ๓

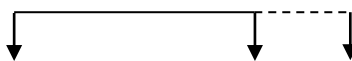
ลักษณะสัมผัสของกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ มีหลักเกณฑ์การสัมผัส
คล้ายๆ กับกลอนชนิดต่างๆ
รับรองไม่ยากเลยครับ

ข้อที่ ๑

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสคำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๒

วรรคที่ ๑ วรรคสดับ

วรรคที่ ๒ วรรครับ

๑.

อย่าเกียจคร้าน การเรียน แรงสุด **สำหรับ** มีวิ **ชา** เหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน

๒.

มาพูดคำ ดีล้น ให้คน **รัก** เกิดพร้อม **พรัก** สามัคคี ดีหนักหนา

๓.

จะพูดจา ปราศรัย กับใคร **นั้น** อย่าตะ **คั้น** ตะคอก ให้เคืองหู

๔.

โบราณว่า น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่ง **ป่า** นกพึ่ง **ฟ้า** ปลาพึ่งหนอง คอยข้องเกี่ยว

๕.

ปังปังปัง เสียงปี่ดัง กลางป่า **ใหญ่** เมื่อพราน **ไพร** ไล่ยิง กระตึงเปลี่ยว

๖.

ครื่นครื่น เสียงคลื่น กระทบ

ฝั่ง

น้ำกระเซ็น เหมือน

ดั่ง

ละอองฝน

หลักเกณฑ์ข้อ ๑
จำได้หรือยังคะ

จำได้ จำได้แล้วครับ
ก็ไม่น่ากสัณนิคนี้นา

ข้อที่ ๒

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

วรรคที่ ๑ วรรคดับ

วรรคที่ ๒ วรรครับ

วรรคที่ ๓ วรรครอง

ตัวอย่าง

๑.

อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งอุต ส่ำห้ มีวิ ชา เหมือนมีทรัพย์อยู่นับ แสน
 จะตกถิ่นฐานใดคงไม่ แคลน

๒.

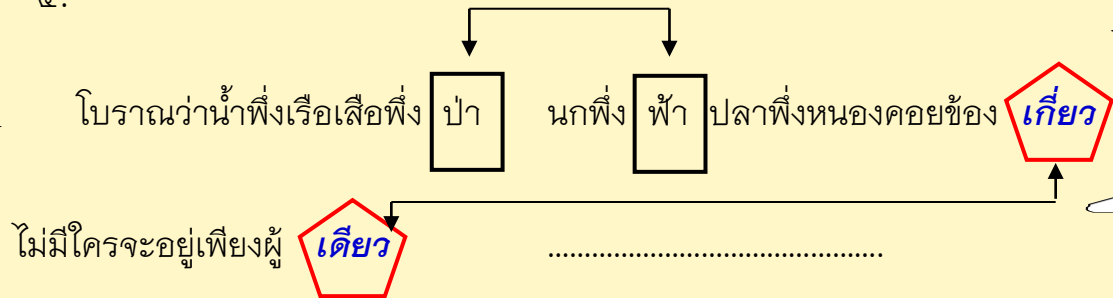
มาพูดคำดีล้นให้คน รัก เกิดพร้อม พรัก สามัคคีดีหนัก หนา
 อย่าเก็บชั่วนี้โนนไปโพนทะ นา

๓.

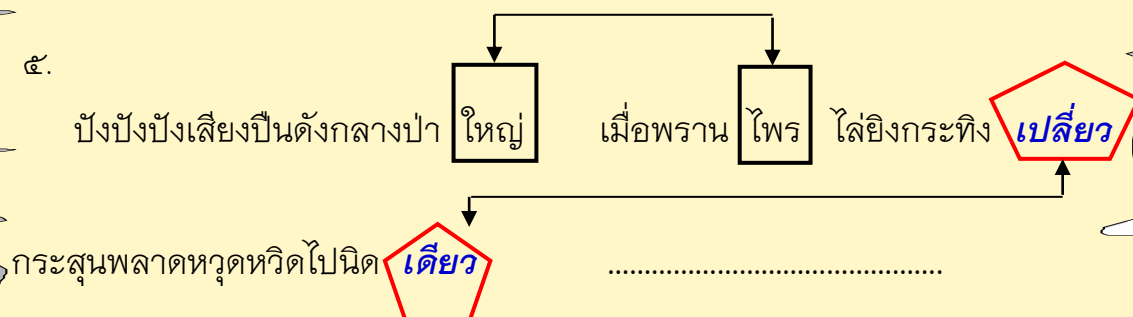
จะพูดจาปราศรัยกับใคร นั้น อย่าตะ คั้น ตะคอกให้เคือง หู
 ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึง กู

๔.

๕.

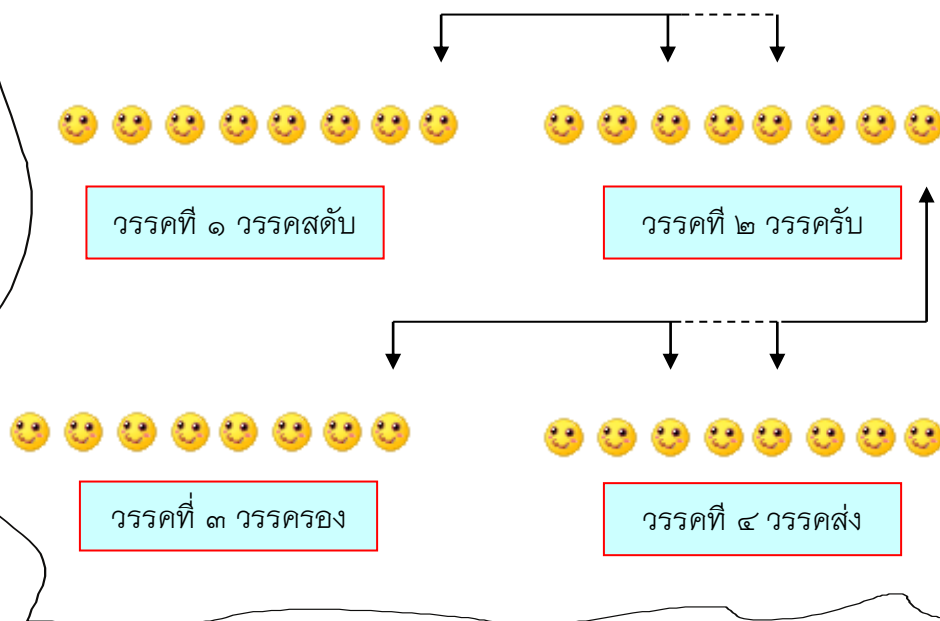
อืม...
ก็ไม่ว่ากัน

ข้อที่ ๓

คำที่สุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๔

ตัวอย่าง

๑.

อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งอุต

สำห

มิวิ

ชา

เหมือนมีทรัพย์อยู่นับ

แสน

จะตกถิ่นฐานใดคงไม่

แคล

ถึงคับ

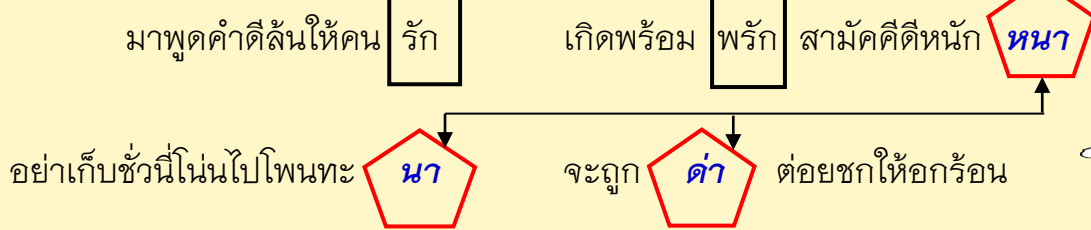
แค้น

ก็ยังพอประทังตน

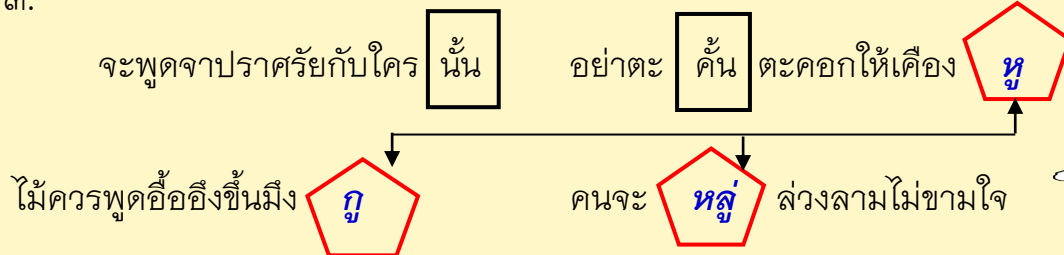

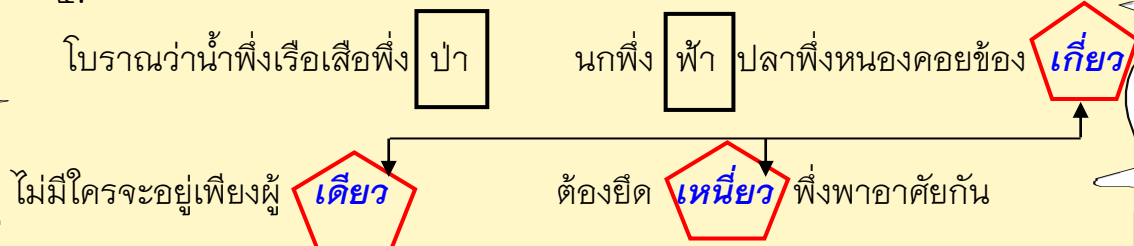
๒.

๓.

๔.

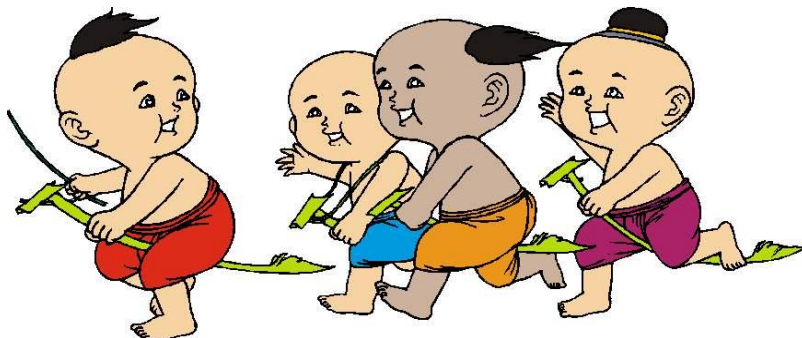
๕.

ปังปังปังเสียงปี่ดังกลางป่า **ใหญ่** เมื่อพราน **ไพร** ไล่ยิงกระทิง **เปลี่ยว**
 กระสุนพลาดหวุดหวิดไปนิด **เดียว** กระทิง **เลี้ยว** หลบหนีเพราะมีภัย

๖.

ครื้นครื้นเสียงคลื่นกระทบ **ฝั่ง** น้ำกระเซ็นเหมือน **ดั่ง** ละออง **ฝน**
 ลมทะเลโชยชายล้อส่าย **ชล** ทิวใบ **สน** ไกวแกว่งตามแรงลม

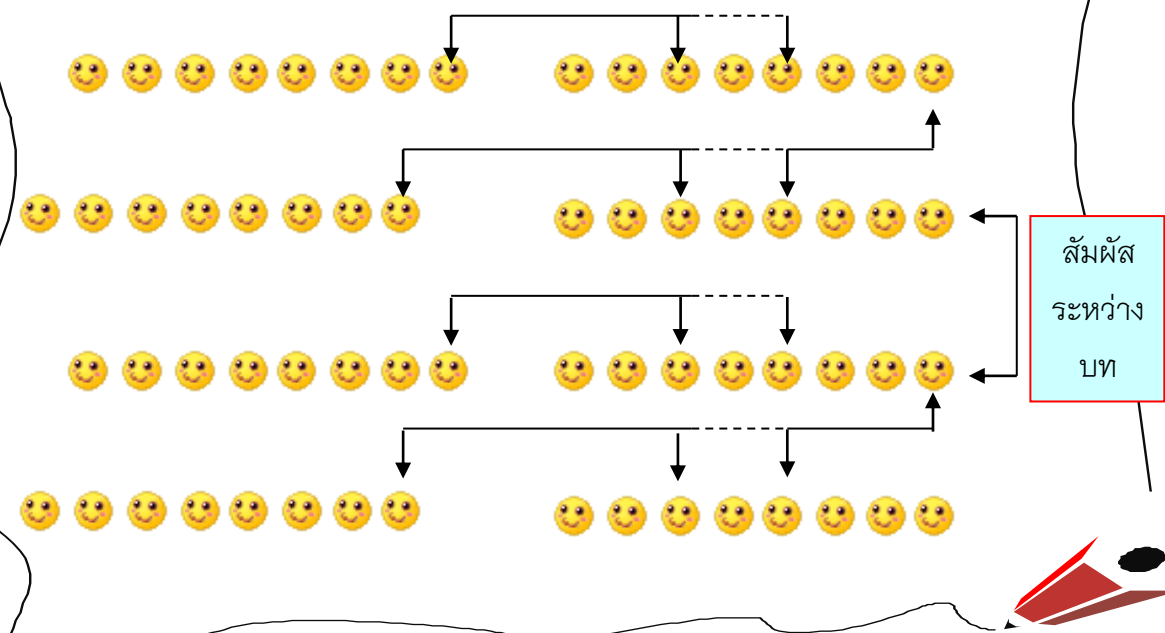
ไปศึกษาข้อต่อไปกัน

ข้อที่ ๔

ถ้าต้องการแต่งกลอนสุภาพในบทต่อไป ต้องมีสัมผัสระหว่างบท
โดยคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ บทแรก สัมผัสกับคำสุดท้ายของ
วรรคที่ ๒ ของบทถัดไป

๑.

อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งอุตสาหะ
จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน

มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน
ถึงคับแค้นก็ยังพอประทัง

อันความรู้รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว
อาจจะชักเชิดชูฟูสกนธ์

แต่ให้เชี่ยวชาญเถิดคงเกิด
ถึงคนจนพงศ์ไพร่คงได้ดี

ตน

ผล

๒.

มาพูดคำดีล้นให้คนรัก
อย่าเก็บชั่วนี้โน่นไปโพนทะนา

เกิดพร้อมพริกสามัคคีดีดีหน้าหนา
จะถูกด่าต่อยชกให้ออก

ร้อน

มาเลิกละคำเลอะอย่าเปราะเปื้อน
ให้คำพูดดีแท้แน่นอนนอน

จงรีบเตือนตนมั่งเร่งสั่ง
จึงไม่ร้อนพันเชษฐเกิดเย็นกาย

สอน

๓.

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น
ไม่ควรพูดอื้ออึงขึ้นมึงกู

อย่าตะคั่นตะคอกให้เคื่องหู
คนจะหลู่ลวงลามไม่ขาม

ใจ

แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย
จะซื้อขายขายดีมีกำไร

อย่าปากร้ายพูดจ้อจ้อชมา
ด้วยเขาไม่เคื่องจิตระอิดระอา

สย

๔.

โบราณว่าน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า
ไม่มีใครจะอยู่เพียงผู้เดียว

นกพึ่งฟ้าปลาพึ่งหนองคอยข้องเกี่ยว
ต้องยึดเหนี่ยวพึ่งพาอาศัย

กัน

การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น
ทุกชีวิตเป็นสุขและผูกพัน

เหมือนหยิบยื่นดอกไม้ให้สุข
เพราะแบ่งปันรักเพื่อเอื้อไมตรี

สันต์

๕.

ปังปังปังเสียงปี่ดังกลางป่าใหญ่
กระสุนพลาดหวุดหวิดไปนิดเดียว

เมื่อพรานไพรไล่ยิงกระทิงเปลี่ยว
กระทิงเลี้ยวหลบหนีเพราะมี

ภัย

ฝูงสัตว์หวาดหวั่นขวัญผวา
กระทิงเปลี่ยนกลัวจริงยิ่งกว่าใคร

กลัวถูกฆ่ายิ่งนักหนีขวัค
จะหลบซ่อนตรงไหนยังไม่มี

ไขว่

๖.

ครืนครืนเสียงคลื่นกระทบฝั่ง
ลมทะเลโชยชายล้อสายชล

น้ำกระเซ็นเหมือนดังละอองฝน
ทิวใบสนไกวแกว่งตามแรง

ลม

หาดทรายขาวราวปูด้วยปุยฝ้าย
เปลือกหอยสวยหลากสีที่น่าชม

ฟองคลื่นคลุ้มพื้นทรายคล้ายผ้า
ประดุจพรมปูลาดริมหาดทราย

ห่ม

กิจกรรมที่ ๓

แบบทดสอบ เรื่อง การสัมผัสของกลอนสุภาพ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
แล้วตรวจเฉลยท้ายคำถาม

๑. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ของกลอนสุภาพ สัมผัสกับคำใดของวรรคที่ ๒
 - ก. คำที่ ๑ หรือ ๒
 - ข. คำที่ ๒ หรือ ๓
 - ค. คำที่ ๓ หรือ ๕
 - ง. คำที่ ๔ หรือ ๕
๒. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสอย่างไร
 - ก. สัมผัสกับคำที่ ๒ ของวรรคที่ ๓
 - ข. สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๓
 - ค. สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
 - ง. สัมผัสได้ทุกคำของวรรคที่ ๓
๓. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำใดของวรรคที่ ๔
 - ก. คำที่ ๑ หรือ ๒
 - ข. คำที่ ๒ หรือ ๔
 - ค. คำที่ ๓ หรือ ๕
 - ง. คำที่ ๔ หรือ ๕

ตั้งใจทำนะครับ

ตั้งแต่ข้อ ๔-๑๐ ควรเติมคำใดใน จึงจะเป็นคำสัมผัสถูกต้องตามเกณฑ์
ของกลอนสุภาพแล้วได้ความหมาย

๔. นกนางนวลบินไปไกลลิบลิบ

ขอบฟ้า ทองงามเป็นความหมาย

ก. เต็ม

ข. ทา

ค. ลี

ง. ขริบ

๕. อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก

แต่ หวานหูไม่รู้หาย

ก. คำพูด

ข. ลมปาก

ค. วาจา

ง. วจี

๖. ไหมเสื้อผ้าสะอาดสมน้ำเสมอ

ไหมเต็บโตแข็งแรง

ก. ไร้โรคภัย

ข. ไร้โรค

ค. ไม่มีโรค

ง. โรคไม่มี

เหมียวมักเพลอหมักหมมไม่สดใส

เหมียวเจ็บใช้บ่อยครั้งนั่งหน้าจอ

๗. ไหมยิ้มแยมเชื่อนั่นสมน้ำเสมอ

ไหมทำดีจึงได้

ก. ผลตอบแทน

ข. ผลความดี

ค. ผลดีพอ

ง. รับรางวัล

เหมียวยิ้มชวนน่าชื่นเพราะฟันหลอ

เหมียวอย่าร้อทำอย่างไรสดใสเอย

ก. ข. ค. ง. ?

๘. ปังปังปังเสียงปึงดังกลางป่าใหญ่ เมื่อพรานไพรไล่ยิงกระทิงเปลี่ยว
กระสุนพลาดหวุดหวิดไปนิดเดียว กระทิง หลบหนีเพราะมีภัย

- ก. รึง
- ข. เลี้ยว
- ค. รีบ
- ง. เร่ง

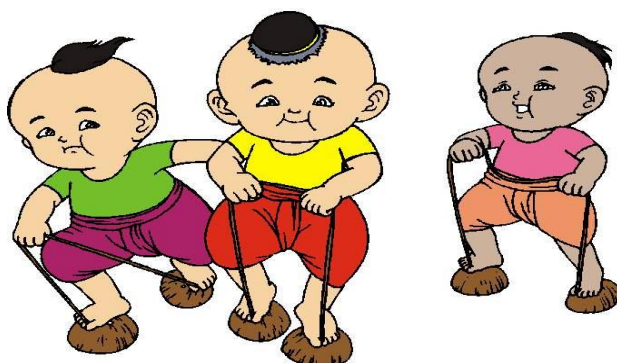
๙. เป็นมนุษย์สุคนธ์นิยมเพียงลมปาก จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
แม่นยำดีมีคนหาเมตตา จงพิเคราะห์ให้เหมาะสมความ

- ก. จะพูดจา
- ข. คิดจะพูด
- ค. ก่อนจะพูด
- ง. ก่อนจะเอ่ย

๑๐. เคารพท่านครูกลอนสุนทรภู่ บรมครูผู้ยิ่งเป็นมิ่งขวัญ
กวีเอกเชี่ยวชาญการประพันธ์ ระเบิดลั่นทั่วถิ่นแผ่นดินทอง
ถึงวันที่ผลงานยังหวานแว่ว กวีแก้วยิ่งใหญ่
เราถึงควรสืบสานงานร้อยกรอง ท่วงทำนองของท่านอยู่อดครุเอ๋ย

- ก. ใครจะเทียม
- ข. ใครจะสู้
- ค. ไม่มีสอง
- ง. ในโลกา

รีบไปตรวจคำตอบกัน
จะถูกก็ขื่อนะพวกเรา

เฉลย

๑. ค	๒. ค	๓. ค	๔. ง	๕. ก
๖. ก	๗. ค	๘. ข	๙. ก	๑๐. ค

ประเด็นสรุป

การสัมผัสของกลอนสุภาพ

๑. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๒
๒. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
๓. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๔
๔. ถ้าต้องการการแต่งกลอนสุภาพในบทต่อไป ต้องมีสัมผัสระหว่างบท โดยคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทแรก สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ของบทถัดไป

กิจกรรมที่ ๔

เกมช่วยหนูจุกต่อกลอน

หนูแกละงไปหมดแล้วครับ อ่านกลอนสุภาพข้างล่างนี้ไม่รู้เรื่องเลย
เพราะใครก็ไม่รู้มาฉีกเล่นจนข้อความกระจัดกระจายไปหมด
เพื่อนๆ ช่วยหนูแกละนำข้อความที่กระจัดกระจายอยู่ข้างล่าง
มาต่อให้ถูกต้อง ด้วยนะครับ

กลอนสุภาพ	แปดคำ	ประจำบ่อน
(๑)	ทุกวรรค	ประจักษ์แลลง
ตอนต้นสาม	ตอนสอง	(๒)
(๓)	สามคำ	ครบจำนวน
กำหนดบท	ระยะ	(๔)
ให้พาดพิง	ข้อความ	ตามกระสวน
วางจังหวะ	กะทำนอง	(๕)
(๖)	ฟังเสนาะ	เพราะจับใจ

สองแสดง

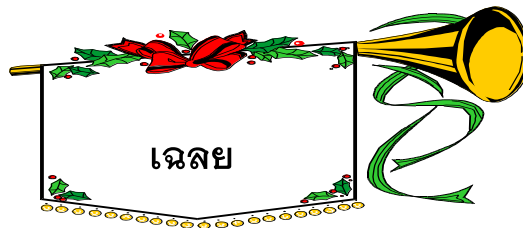
กะสัมผัส

อ่านสามตอน

ต้องกระบวน

ตอนสามแจ้ง

จึงจะชวน

กลอนสุภาพ	แปลคำ	ประจำบ่อน
อ่านสามตอน	ทูกวรรค	ประจักษ์แกลง
ตอนต้นสาม	ตอนสอง	สองแสดง
ตอนสามแจ้ง	สามคำ	ครบจำนวน
กำหนดบท	ระยะ	กะสัมผัส
ให้ฟาดฟัด	ข้อความ	ตามกระสวน
วางจังหวะ	กะทำนอง	ต้องกระบวน
จึงจะชวน	ฟังเสนาะ	เพราะจับใจ

เพื่อนๆ เก่งมากเลยครับ
หนูแกละขอบคุณครับ
คราวนี้หนูแกละอ่านรู้เรื่องแล้ว ไชโย !

กิจกรรมที่ ๕

แต่งกลอนสุภาพต่อจากวรรคที่กำหนดให้

ถ้ากำหนดกลอนสุภาพในวรรคที่ ๑ ให้
นักเรียนจะแต่งต่อในวรรคที่ ๒ อย่างไรดี
โดยเลือกจากข้อ ก หรือ ข

๑. พระคุณครู อาจารย์ ท่านใหญ่หลวง

- ก. ศิษย์ทั้งปวง ควรจะนึก ระลึกถึง
- ข. ศิษย์ทั้งหลาย ควรจะนึก ระลึกถึง

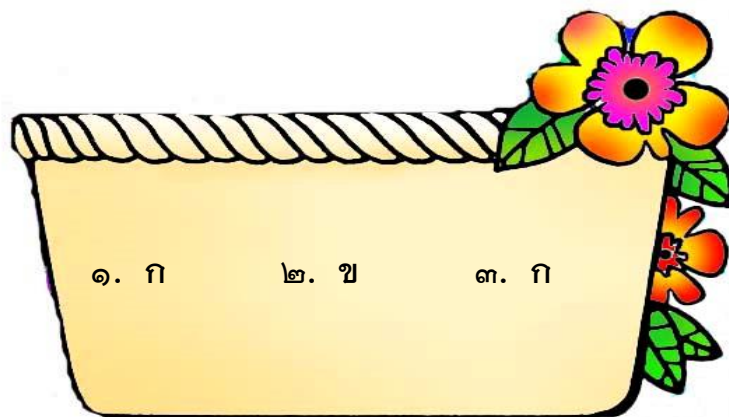
๒. ดุรฉรา เมืองไทย วังชวักไขว่

- ก. มากมายจริง ทุกที่ มีไปทั่ว
- ข. ช่างมากมาย ทุกที่ มีไปทั่ว

๓. ศาสนา สอนคน พันจากชั่ว

- ก. เลิกเมามัว พันทุกข์ สุขสดใส
- ข. ใจสะอาด พันทุกข์ สุขสดใส

เพื่อนๆ ทำถูกหมดเลยใช่ไหมคะ

กิจกรรมที่ ๖
แต่งกลอนสุภาพวรรคที่ ๒
ต่อจากวรรคที่ ๑ ที่กำหนดให้

นักเรียนแต่งกลอนสุภาพต่ออีกข้อละ ๑ วรรค
ทำในสมุดแล้วส่งคุณครูตรวจได้เลยค่ะ

๑. มีน้ำน้อย ใช้ประหยัด ไม่ขัดสน

.....

๒. มีน้ำใจ จุนเจือ ช่วยเหลือเพื่อน

.....

๓. เด็กดีต้อง หมั่นเพียร ฝึกเขียนอ่าน

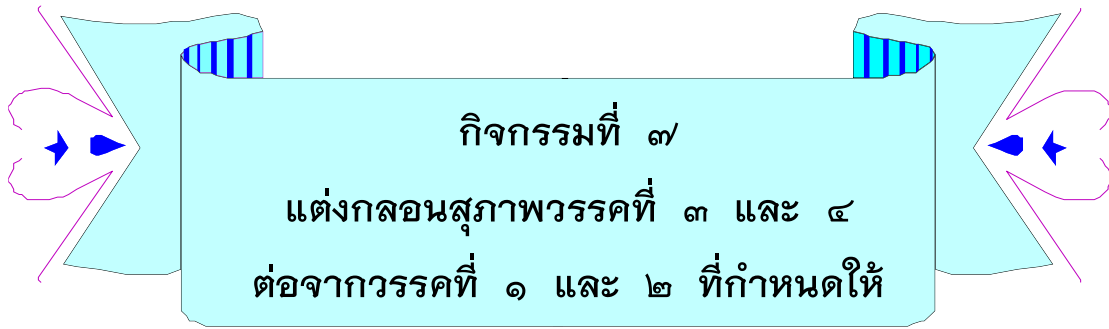
.....

๔. มองปลาน้อย แหวกว่าย ในสายน้ำ

.....

๕. ควรรู้จัก สามัคคี มีเหตุผล

.....

กำหนดกลอนสุภาพวรรคที่ ๑ และวรรคที่ ๒ ให้นักเรียนแต่งในวรรคที่ ๓ และวรรคที่ ๔ โดยเลือกจากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. ตามลำดับ

๑. พระคุณครู อาจารย์ ท่านใหญ่หลวง คิษย์ทั้งปวง ควรจะนึก ระลึกถึง

- ก. คุณยิ่งใหญ่ คิษย์ยัง ฟังตราตรึง
- ข. คิษย์ซาบซึ้ง คุณครู ผู้อารี
- ค. ยั่งตราตรึง คิดถึงอยู่ ไม่รู้หาย
- ง. คิษย์ไม่วาย คิดถึงครู ผู้อารี

๒. ดูรตรา เมืองไทย ขวักไขว่ยิ่ง มากมายจริง ทุกที่ มีไปทั่ว

- ก. น่าปวดหัว จริงหนอ ขอเสียที่
- ข. ใช้ความเร็ว เกินพอดี มีแต่ภัย
- ค. ใช้ความเร็ว เกินไป ไม่เกรงกลัว
- ง. น่าปวดหัว จริงหนอ ขอเสีย

๓. ศาสนา สอนคน พ้นจากชั่ว เลิกเมาเมัว พ้นทุกข์ สุขสดใส

- ก. ลดละเลิก อบายมุข สุขกายใจ
- ข. พุทธองค์ ทรงสอน ให้ทำตาม
- ค. พุทธองค์ สอนไว้ ให้ทำดี
- ง. แล้วจะมี ความสุข สบายใจ

๑. ก และ ข

๒. ค และ ง

๓. ก และ ค

เพื่อนๆ ทำถูกต้องเลยใช่ไหมครับ
แสดงว่าเข้าใจหลักเกณฑ์การสัมผัส
ของกลอนสุภาพแล้ว เก่งมากครับ

กิจกรรมที่ ๔
แต่งกลอนสุภาพต่อให้จบ ๑ บท

นักเรียนแต่งกลอนสุภาพต่อให้จบ ๑ บท
ทำในสมุดแล้วส่งคุณครูนะคะ

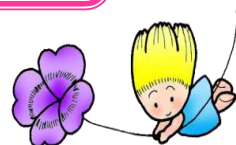
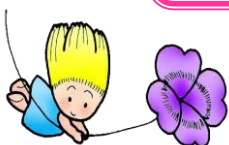
๑. ลอยกระทง รื่นเริง บ้านเทิงสุข _____

๒. สง่ใจถึง ทหารกล้า ที่สามารถ _____

๓. เราควรมี ความซื่อ ถื่อล้ำจะ _____

๔. ต้องขยัน หมั่นเพียร เล่าเรียนได้ _____

๕. เกิดมาเป็น คนไทย ภูมิใจยิ่ง _____

ตอนที่ ๔

ฝึกแต่งกลอนสุภาพ ๒ บท

นักเรียนดูตัวอย่างกลอนสุภาพ ๒ บท
อีกครั้งนะคะ

จะพูดจา ปราศรัย กับใครนั้น
ไม่ควรพูด อ้ออึ้ง ขึ้นมึงกู

แม้จะเรียน วิชา ทางค้าขาย
จะซื่อง่าย ขายดี มีกำไร

อย่าตะคั่น ตะคอก ให้เคืองหู
คนตะหลู่ ล้วงลาม ไม่ขามใจ

อย่าปากร้าย พูดจา อัชฌาสัย
ด้วยเขาไม่ เคืองจิต ระอิตรระอา

ถ้าแต่งกลอนสุภาพ ๒ บท
หรือมากกว่า ต้องมีสัมผัสระหว่างบท
ตามเส้นที่โยงไว้

กิจกรรมที่ ๙
แต่งกลอนสุภาพบทที่ ๒
ต่อจากบทที่ ๑ ที่กำหนดให้

ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพบทที่ ๒
ต่อจากบทแรกที่กำหนดให้ ทำในสมุด
แล้วส่งคุณครูตรวจเช่นเคยนะคะ

๑. พระคุณครู อาจารย์ ท่านใหญ่หลวง ดิษย์ทั้งปวง ควรบันทึก ระลึกถึง
คุณยิ่งใหญ่ ดิษย์ยัง ผังตราตรึง ดิษย์ซาบซึ้ง คุณครู ผู้อารี

๒. ดุรฉรา เมืองไทย ขวักไขว่ยิ่ง มากมายจริง ทุกที่ มีไปทั่ว
ใช้ความเร็ว เกินไป ไม่เกรงกลัว น่าปวดหัว จริงหนอ ขอเสียที่

๓. ศาสนา สอนคน พ้นจากชั่ว เลิกเมาเม้ม พ้นทุกข์ สุขสดใส
ลดละเลิก อบายมุข สุขกายใจ พุทธองค์ สอนไว้ ให้ทำดี

กิจกรรมที่ ๑๐

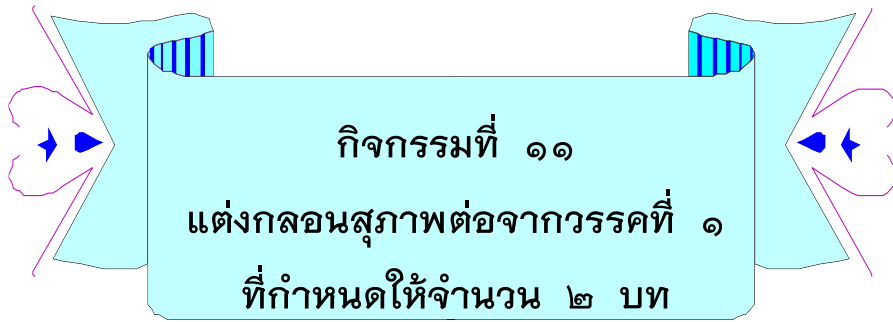
แต่งกลอนสุภาพ เรื่อง แม่ จำนวน ๒ บท

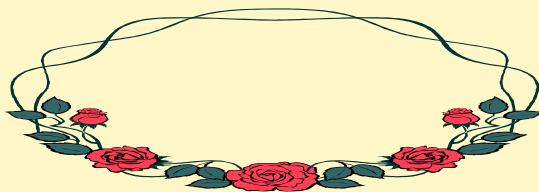
ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพจำนวน
๒ บท จากหัวข้อที่กำหนดให้
ทำในสมุดแล้วส่งคุณครูตรวจนะคะ

“แม่”

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพจำนวน ๒ บท
ต่อจากวรรคแรกที่กำหนดให้
พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย
ทำในสมุดแล้วส่งคุณครูตรวจนะคะ

อนาคต ฉันมีฝัน อันยิ่งใหญ่

กิจกรรมที่ ๑๒

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
แล้วตรวจเฉลยท้ายคำถาม

๑. จำนวนคำของกลอนสุภาพ กำหนดไว้อย่างไร

- ก. วรรคละ ๘ คำ
- ข. วรรคละ ๗ - ๘ คำ
- ค. วรรคละ ๗ - ๙ คำ
- ง. วรรคละ ๙ คำ

๒. กลอนสุภาพ ๔ วรรค หมายถึงข้อใด

- ก. ๑ บท
- ข. ๑ บาท
- ค. ๒ บท
- ง. ๒ บาท

ใช้กลอนสุภาพต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ ๓ - ๕

“อันอ้อยตาล หวานลิ้น แล้วลิ้นซาก

แต่ลมปาก หวานหู ไม่รู้หาย

แม้เจ็บอื่น หมิ่นแสน จะแคลนคลาย

เจ็บจนตาย ก็เพราะเห็บ ให้เจ็บใจ”

๓. คำใดเป็นสัมผัสบังคับของกลอนสุภาพข้างต้น

- ก. ซาก - ปาก, หู - รู้, อื่น - หมิ่น
- ข. อื่น - หมิ่น, หาย - คลาย, คลาย - ตาย
- ค. ลิ้น - ลิ้น, หู - รู้, อื่น - หมิ่น
- ง. ซาก - ปาก, หาย - คลาย, คลาย - ตาย

คิดไม่ออก

๔. ข้อใดกล่าวถูกต้อง เกี่ยวกับกลอนสุภาพที่ยกมานี้

- ก. ไม่มีสัมผัสใน ประเภทสัมผัสสระเลย
- ข. ไม่มีสัมผัสใน ประเภทสัมผัสพยัญชนะ
- ค. มีสัมผัสใน ประเภทสัมผัสสระ ในวรรคที่ ๑ และวรรคที่ ๒ เท่านั้น
- ง. มีสัมผัสใน ประเภทสัมผัสทุกวรรค

๕. คำใดเป็นสัมผัสใน ประเภทสัมผัสสระของวรรคที่ ๓

- ก. เจ็บ – อื่น , หมื่น – แสน
- ข. อื่น – หมื่น , แสน – แคลน
- ค. หมื่น – แสน, แคลน – คลาย
- ง. แม้น – หมื่น, แสน – แคลน

๖. เมื่อแรกรัก น้ำตมผัก ก็ว่าหวาน

ครั้น_____ น้ำอ้อย ก็กร่อยขม

- ก. นานช้า
- ข. เนิ่นนาน
- ค. ล่วงเลย
- ง. ต่อมา

๗. ถึงบางพุด พุดดี เป็น_____คักดี

มีคน_____ รสอ้อย อร่อยจิต

แม่พุดชั่ว ตัวตาย ทำลาย_____

จะชอบ _____ ในมนุษย์ เพราะพุดจา

- ก. ศรี รัก มิตร ผิด
- ข. ยศ ชอบ เพื่อน ผิด
- ค. ศรี ชอบ มิตร ผิด
- ง. ยศ รัก มิตร ผิด

ข้อนี้ตอบ....

๘. จะหักอื่น ฝืนหัก ก็จักได้

หัก_____ นี่ไม่หลุด สุดจะรัก

สารพัด ตัดขาด ประหลาด_____

แต่ตัด_____ นี่ไม่ขาด ประหลาดใจ

ก. คิดถึง ใจ หัก

ข. อาลัย นัก รัก

ค. อาลัย ใจ รัก

ง. คิดถึง นัก รัก

๙. อนุสาวรีย์ นี่เตือนจิต

ให้ภูคิด รำพึง ถึงสหาย

ไอ้อาลัย ใจอยู่ ไม่รู้วาย

ก็เจ็บคล้าย ครรลัก ปักอุรา

ยากที่ใคร เขาจะเห็น หัวอกกู

เพราะเขาดู เพื่อนเห็น แต่เป็น_____

เขาดูแต่ เปลือกนอก แห่ง_____

ไม่เห็นลึก ตรึกตรา ถึงดวงใจ

ก. สนุข รูปร่าง

ข. หมา กายา

ค. หมา รูปร่าง

ง. สุนัข กายา

๑๐. ๑. ชนในชาติ ต่างถูกละทิ้ง เอื้ออำนวย

๒. ความสะอาด นับเป็นเอก อเนกค่า

๓. พร้อมใจช่วย กันรักษา อย่าละเลย

๔. ชาติสง่า สังคมงาม อารามสว

จงเรียงลำดับข้อความข้างต้นใหม่ เพื่อให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การสัมผัสของ
กลอนสุภาพและได้ความหมาย

ก. ๒ - ๔ - ๓ - ๑

ข. ๔ - ๒ - ๑ - ๓

ค. ๒ - ๔ - ๑ - ๓

ง. ๓ - ๑ - ๔ - ๒

คิดดีๆ นะครับ

๑๑. การเรียกชื่อของกลอนสุภาพมีการลำดับการเรียกอย่างไร

- ก. วรยศดับ วรครอง วรครับ วรคส่ง
- ข. วรคส่ง วรครับ วรยศดับ วรคส่ง
- ค. วรยศดับ วรครับ วรครอง วรคส่ง
- ง. วรครับ วรยศดับ วรคส่ง วรครอง

๑๒. ข้อใดที่หมายถึงกลอนสุภาพ ๑ บท

- ก. ๔ วรค
- ข. ๑ บท
- ค. ๘ คำ
- ง. ๙ คำ

๑๓. “เป็นมนุษย์สุดนิยมเพียงลมปาก จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
 แม้นพูดดีมีคนเขาเมตตา จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสมความ”
 คำประพันธ์นี้มีกี่บท

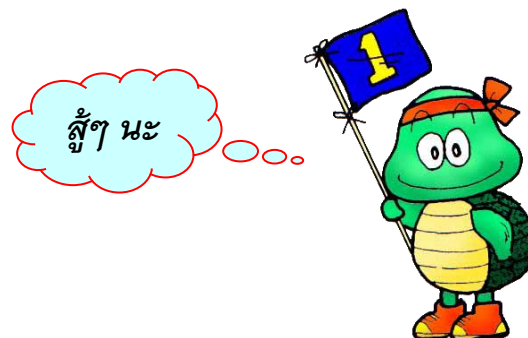
- ก. ๑ บท
- ข. ๒ บท
- ค. ๓ บท
- ง. ๔ บท

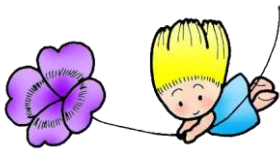
อ่านคำประพันธ์ที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามข้อ ๑๔- ๑๖

๑๔. “จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
 ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู คนจะหลอกลวงลามไม่ขามใจ
 แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย อย่าปากร้ายพูดจาอัชฌาสัย
 จะซื่อง่ายขายดีมีกำไร ด้วยเขาไม่เคืองจิตระอิตรระอา”

ข้อใดเป็นสัมผัสระหว่างบท

- ก. นั้น – คั่น
- ข. หู – กู
- ค. ขาย – ร้าย
- ง. ใจ – สัย

๑๕. คำว่า “อ้อ” กับ “อิง” ในวรรคที่ ๓ เรียกว่าสัมผัสอะไร

- ก. สัมผัสระหว่างบท
- ข. สัมผัสพยัญชนะ
- ค. สัมผัสสระ
- ง. สัมผัสระหว่างวรรค

๑๖. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสอย่างไร

- ก. สัมผัสกับคำที่ ๒ ของวรรคที่ ๓
- ข. สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๓
- ค. สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
- ง. สัมผัสได้ทุกคำกับวรรคที่ ๓

๑๗. คำว่า “สย” สัมผัสกับคำใดในบทเดียวกัน

- ก. ใจ
- ข. ไร
- ค. ไม่
- ง. ร้าย

ข้อ ๑๘-๒๐ กำหนดกลอนสุภาพให้วรรคที่ ๑,๒,๓ ให้นักเรียนเติมในวรรคที่ ๔ จากคำที่กำหนดให้

๑๘. พระคุณครุอาจารย์ท่านใหญ่หลวง ศิษย์ทั้งปวงควรจะนึกระลึกถึง
คุณยิ่งใหญ่ศิษย์ยังฟังตราตรึง

- ก. ยังตรึงตราคิดถึงครูไม่รู้หาย
- ข. ศิษย์มิวายคิดถึงครูผู้อารี
- ค. ศิษย์ซาบซึ่งคุณครูผู้อารี
- ง. ศิษย์นั้นรักคุณครูเสมอมา

ตอบข้อไหนดีนะ

๑๙. ดุรธราเมืองไทยขวักไขว่ยิ่ง

มากมายจริงทุกที่มีไปทั่ว

ใช้ความเร็วเกินไปไม่เกรงกลัว

.....

ก. ใช้ความเร็วเกินพอดีมีแต่ภัย

ข. นำปวศหวัจริงหนขอเสียที่

ค. รุ่งเรื่อนักหัวใจวายตายพอดี

ง. ลั่นชีวีเพราะความเร็วของรถเอย

๒๐. ศาสนาสอนคนพ้นจากชั่ว

เลิกเมามัวพ้นทุกข์สุขสดใส

เลิกเมามัวอบายมุขสุขกายใจ

.....

ก. แล้วจะมีความสุขสบายใจ

ข. พุทธองค์สอนไว้ให้ทำดี

ค. หมั่นทำดีเพื่อชีวิตที่สดใส

ง. เลิกอบายมุขชีวิตจะสุขสม

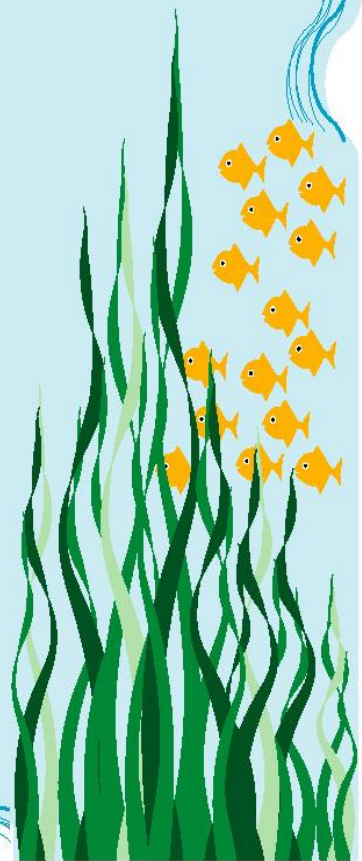
อืม...จะถูกต้องก็ชอบนะ

เฉลย
แบบทดสอบหลังเรียน

๑. ค	๑๑. ค
๒. ก	๑๒. ก
๓. ง	๑๓. ก
๔. ง	๑๔. ง
๕. ข	๑๕. ค
๖. ข	๑๖. ค
๗. ก	๑๗. ข
๘. ข	๑๘. ค
๙. ข	๑๙. ข
๑๐. ค	๒๐. ข

บรรณานุกรม

ช่อประยงค์ (นามแฝง). กลอนและวิธีเขียนกลอน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์, ๒๕๓๙.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. กลวิธีการสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์

การพิมพ์, ๒๕๓๙.

สุภาพร มากแจ้ง. กวีนิพนธ์ไทย ๑. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นเตอร์เฮาส์,

๒๕๓๕.

_____. กวีนิพนธ์ไทย ๒. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นเตอร์เฮาส์, ๒๕๓๖.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือ

เรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน วรรณคดีวิจักษ์ณ์ ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ ๓. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๕.

_____. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ ๓. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๕.

